

छेडागाड नगरपालिकाको सातौं बजेट अधिवेशनमा बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिका
संयोजक एवम् उप-प्रमुख श्री चन्द्र बहादुर थापाज्यूद्वारा प्रस्तुत बजेट वक्तव्य

सातौं बजेट अधिवेशन तथा चौधौं नगर सभाका सभाअध्यक्ष ज्यू,

नगरसभाका सदस्यज्यूहरू,

सम्पूर्ण राजनैतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधिज्यूहरू,

सम्पूर्ण कर्मचारीहरू

सञ्चारकर्मी एवम् पत्रकारज्यूहरू,

नगरपालिका स्थित सुरक्षाकर्मीहरू,

नागरिक समाजका प्रतिनिधि, तथा विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थाका प्रमुख एवं प्रतिनिधिज्यूहरू, विभिन्न क्षेत्रमा कार्यरत समाजसेवी, बुद्धिजीवि, शिक्षक, पत्रकार, उद्योगी, व्यापारी, ज्येष्ठ नागरिक, नागरिक समाज, युवा, बालबालिका, दलित तथा अल्पसंख्यक, एकल महिला, शहीद परिवारका सदस्यहरू, फरक क्षमता भएका व्यक्तित्वहरू, कर्मचारी, सुरक्षाकर्मी, एवम् यस गरिमामय बजेट अधिवेशनमा उपस्थित सम्पूर्ण आदरणीय छेडागाडबासी आमाबुवा, दाजुभाइ तथा दिदीवहिनीहरू,

१. यस नगरपालिकाको आ.व. २०८०/०८१ को लागि सातौं बजेट अधिवेशनको समुद्घाटन समारोहका अध्यक्ष एवं नगरसभाका अध्यक्षज्यू तथा नगरसभाका सदस्यज्यूहरू र उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरूमा छेडागाड नगरपालिका र मेरो व्यक्तिगत तर्फबाट हार्दिक स्वागत तथा अभिवादन व्यक्त गर्न चाहन्छु।
२. संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापना पछिको यस छेडागाड नगरपालिकाको सातौं बजेट अधिवेशनको अवसरमा सर्वप्रथम देश र जनताको हितका लागि आफ्नो अमूल्य जीवन आहुती दिने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात वीर शहीदहरूप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दै शहीदका परिवारजनहरूप्रति हार्दिक समवेदना तथा सम्मान प्रकट गर्दछु। साथै सम्पूर्ण घाइते, अपाङ्ग तथा बेपत्ता नागरिकहरू प्रति हार्दिक सम्मान व्यक्त गर्दछु। समृद्ध छेडागाड सुखी छेडागाडबासीको परिकल्पनालाई साकार पार्न विकास निर्माण र नगरपालिकाको समृद्धिको लागि महत्वपूर्ण भूमिका खेल्नुहुने सबै वर्ग र क्षेत्रका महानुभावहरूको योगदानको उच्च कदर गर्न चाहन्छु।

३. भौगोलिक विकटता, कच्ची र अप्ठ्यारो सडक तथा कमसल र गुणस्तरहीन सवारी साधनको कारण वर्षेनी सवारी दुर्घटना भई दर्जनौं नागरिकहरूले ज्यान गुमाउनु परेको छ । यसरी सवारी दुर्घटना आन्तरिक दुर्घटनामा ज्यान गुमाउनु हुने मृतजनहरूमा हार्दिक समवेदना व्यक्त गर्दछु । घाइते तथा अपांग व्यक्तिहरूको शिघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु । साथै विगतको कोभिड १९ र चालु आर्थिक वर्षको लम्पी स्कीन जस्तो महामारी फेरी पनि नआउला भन्न सकिन्न तसर्थ भविष्यमा हुन सक्ने यस्ता खालका महामारीहरूबाट सतर्क तथा सचेत रहनुहुन सबै नागरिकहरूलाई अनुरोध गर्दछु ।
४. नेपालको संविधान २०७२ को धारा २९५ को उपधारा ३ बमोजिम गठन भई मिति २०७३।११।२७ देखि लागु हुने गरी ६ वटा महानगरपालिका, ११ वटा उपमहानगरपालिका, २७६ वटा नगरपालिका र ४६० वटा गाउँपालिका गरी जम्मा ७५३ वटा स्थानीय तहहरू कायम भएका छन् । त्यसैगरी नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) को मिति २०७३/११/२२ को निर्णयानुसार जाजरकोट जिल्लाका साविकका कार्कीगाउँ, झाप्रा, साल्मा, दशेरा, सुवानाउली र पजारु (वडा नं. ३ देखि ९ सम्म) गा.वि.स.हरू समाहित भई छेडागाड नगरपालिका गठन भएको हो । पूर्वमा भेरी नगरपालिका, पश्चिममा सुर्खेत र दैलेख जिल्ला, दक्षिणमा सुर्खेत र सल्यान जिल्ला र उत्तरमा जुनिचाँदे गाउँपालिकाको बीचमा अवस्थित छ । घरधुरी सर्वेक्षण २०७६ (नगर प्रोफाइल २०७६) अनुसार यस नगरपालिकाको कूल जनसंख्या ४०,२८३ जना रहेको छ । १३ वटा वडामा विभाजित यस नगरपालिकाको कूल क्षेत्रफल २८४.२० वर्ग कि.मि. रहेको छ । समग्रमा यस नगरपालिकाको जनघनत्व १४२ जना रहेको छ भने औषत परिवार संख्या ६ जना रहेको देखिन्छ । यस नगरपालिकाको वडा नं. ३ को दशेरामा स्नातकोत्तर तहसम्मको पठनपाठन हुने एक वटा क्याम्पस रहेको छ भने नारायणी मावि कार्कीगाउँमा कृषि तर्फ र बाल मावि झाप्रामा सिभिल तर्फको अध्ययन अध्यापन समेत भइरहेको छ । छेडागाड, सरुगाड, सुवागाड जस्ता नदीनालाहरू भएको साथै कृषि उद्योग, जलश्रोत र खानी (काइनाइट र टुर्मालिन) को प्रचुर सम्भावना बोकेको नगरपालिका भएको हुनाले पनि हाम्रो नगरपालिका प्राकृतिक सम्पदाको धनी मानिन्छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

५. यस नगरपालिकाको आ.व. ०८०।८१ को योजना छनौट गर्दा सहभागितामूलक योजना तर्जुमा प्रक्रियाका मौजुदा उपायहरू अवलम्बन गरी बस्ती स्तरदेखि वडा हुँदै विषयगत समिति मार्फत योजनाहरू छनौट भई आएका छन् । नगरपालिकामा उपलब्ध श्रोत साधनको कमी र क्रमागत रूपमा संचालनमा रहेका योजनाहरूको भुक्तानीको दायित्व बहन गर्नुपर्ने छ । ठुलो

भुगोल अधिक जनसंख्या भएको कारण पनि जनताका मागहरु अत्यधिक हुने र सीमित श्रोत साधनको कारण माग बमोजिमका योजना तथा कार्यक्रमहरुमा बजेट विनियोजन गर्न नसक्ने अवस्था श्रृजना भएकोले निश्चित मापदण्डका आधारमा योजनाहरु प्राथमिकीकरण गरी छनौट गर्नुपर्ने चुनौती हाम्रो सामु आएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

आगामी आ.व. २०८०।८१ को योजना तर्जुमा गर्दा तपसिलका प्राथमिकीकरणका आधारहरु तयार गरेको छु । उक्त प्राथमिकीकरणका आधारहरु प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

६. प्रस्तुत बजेट तथा कार्यक्रम निर्माण गर्दा तथा आयोजना प्राथमिकीकरण गर्दा निम्न आधारहरु लिएको छु ।

- नगरपालिकाको प्रशासकीय भवन निर्माण र सेवा प्रवाह ।
- देशमा व्याप्त आर्थिक मन्दीको कारण चालु आर्थिक वर्षमा सम्झौता गरी सम्पन्न भएका तर भुक्तानी दिन नसकेका आयोजनाहरु ।
- जनस्वास्थ्य र उपचारात्मक स्वास्थ्यको साथै स्वास्थ्य सुरक्षा तथा स्वास्थ्य क्षेत्रको सबलीकरण हुने ।
- रोजगारी र स्वरोजगारीका अवसर सिर्जना गर्ने । कृषकलाई प्रविधि मैत्री बनाउने खालका योजनाहरु ।
- शिक्षा क्षेत्रलाई गुणस्तरीय र प्रभावकारी बनाउन विद्यालयको भौतिक अवस्था सुधार हुने ।
- प्रकोप व्यवस्थापन एवम् उद्धार, राहत, पुनर्लाभ पुनर्निर्माण हुने खालको योजनाहरु ।
- सहकारी क्षेत्र मार्फत् नागरिकलाई रोजगारी सिर्जना गर्ने ।
- गरिबी न्यूनीकरण, रोजगारी सिर्जना र आयआर्जन बृद्धिमा प्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने ।
- आन्तरिक राजस्व बृद्धि र परिचालनमा योगदान पुर्याउने, स्थानीय श्रोत, साधन, श्रम र सीप र प्रविधिमा आधारित, लैंगिक मैत्री तथा समावेशिता प्रवर्द्धनमा प्रत्यक्ष सहयोग पुर्याउने आयोजना तथा कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने ।
- स्थान विशेषको संस्कृती र पहिचान प्रवर्धन गर्ने, दिगो विकास, वातावरण संरक्षण र विपद् व्यवस्थापनमा योगदान पुर्याउने, बजारमा पहुँच बृद्धि गर्न सघाउ पुर्याउने आयोजनाहरु सञ्चालन गर्ने,
- कम लागतमा बढी लाभ लिन सकिने आयोजनाहरु, विपन्न वर्ग र क्षेत्रका बासिन्दाहरुलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने खालका आयोजनाहरु ।
- वातावरणमैत्री एवं जलवायु परिवर्तन अनुकूलनमैत्री आयोजनाहरु ।
- लागत साझेदारी र प्रत्यक्ष जनसहभागिता जुटाउने खालका आयोजनाहरु ।
- ब्लक तथा पकेट क्षेत्र विस्तार र विकास हुने आयोजनाहरु ।

- आवधिक योजनाले परिक्षलित गरेका योजना तथा कार्यक्रमहरू ।
- खानेपानी तथा स्वास्थ्य सरसफाई र वातावरण ।
- संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारका नीति तथा कार्यक्रमलाई बढावा दिने खालका योजनाहरू ।

श्रद्धेय सभाध्यक्ष महोदय,

अब म यहाँहरूसमक्ष “समृद्ध छेडागाड, हाम्रो भविष्य” भन्ने मूल नाराका साथ प्रस्ताव गरिएको चालु आ.व. ०७९/८० को हालसम्मको कार्यक्रम कार्यान्वयनको समीक्षा प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

७. चालु आ.व.२०७९/८० को हालसम्मको यथार्थ आय विवरण यसप्रकार छः

- संघीय सरकारको वित्तीय समानीकरण अनुदान रु. १० करोड ८९ लाख ३७ हजार ५ सय प्राप्त भएको छ ।
- संघीय सरकार सशर्त अनुदान रु. ३६ करोड ५० लाख ८५ हजार छ ।
- संघीय सरकार राजश्व बाडँफाड रु. ९ करोड ५१ लाख ६६ लाख ४ सय ९५ प्राप्त भएको छ ।
- प्रदेश सरकार समानिकरण अनुदान रु. १ करोड २५ लाख ९० हजार प्राप्त भएको छ ।
- सशर्त अनुदान प्रदेश सरकार रु २ करोड ४७ लाख ४० हजार १ सय २३ प्राप्त भएको छ ।
- आन्तरिक आम्दानी रु. ५५ लाख हजार मात्र संकलन भएको छ ।
कूल आय ६२ करोड ४९ लाख ४४ हजार १ सय १८ प्राप्त भएको छ भने जम्मा रु. ४९ करोड ९६ लाख २१ हजार ७ सय ६७ रुपैया खर्च भएको छ ।
- त्यसै गरी,चालु आ.व. २०७९/०८० मा संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय स्रोतबाट प्राप्त समानिकरण अनुदान, सशर्त अनुदान, समपुरक अनुदान विशेष अनुदान गरी कुल आय ८९.६७ प्रतिशत र व्यय ७१.६९ प्रतिशत भएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म चालु आ.व. ०७९/०८० मा क्षेत्रगत बजेटको विनियोजन र खर्चको अवस्थाबारे सभामा प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहन्छु ।

तपसिल :

शिर्षक	अनुमानित आय	हालसम्म प्राप्त आय	हालसम्मको खर्च	प्राप्त नभएको
संघीय सरकार				
वित्तिय समानीकरण अनुदान	१२४५०००००	१०८९३७५००	९०९४५७५१	१५५६२५००
संघीय सरकार शसर्त	३६४४०००००	३६४४०००००	२६७४९०४५६	०
विशेष अनुदान	१०००००००	१००००००	०	९००००००
समपुरक	५००००००	५००००००	०	०
संघिय सरकार राजश्व बाँडफाँड	१२९६४५०००	९५१६६४९५	९५१६६४९५	३४४७८५०५
जम्मा	६३३५४५०००	५७४५०३९९५	४५३६०२७०२	५९०४१००५
प्रदेश सरकार				०
समानीकरण अनुदान	१२५९००००	१२५०००००	१०२३८४६७	९००००
शसर्त अनुदान	३५७०००००	२४७४०१२३	२२२८०५९८	१०९५९८७७
प्रदेश सरकार राजश्व	९५२७३८	०	०	९५२७३८
जम्मा	४९२४२७३८	३७२४०१२३	३२५१९०६५	१२००२६१५
नगरपालिका				
अ.ल्या.	८५०००००	८५०००००	८५०००००	०
आन्तरिक श्रोत	५६०००००	४७०००००	५००००००	९०००००
जम्मा	१४१०००००	१३२०००००	१३५०००००	९०००००
कूल जम्मा	६९६८८७७३८	६२४९४४११८	४९९६२१७६७	७१९४३६२०

आदरणीय सभा अध्यक्षज्यू

अब म आगामी आ.व. ०८०/८१ को बजेटको सोच (Vision), लक्ष्य र उद्देश्य प्रस्तुत गर्दछु।

सोच (Vision):

यस बजेटको सोच "समृद्ध छेडागाड सुखी छेडागाडबासी" रहेको छ ।

लक्ष्य:

उपलब्ध श्रोत-साधनको समुचित उपयोग, व्यवसायिक उत्पादन र न्यायोचित वितरण मार्फत् आत्मनिर्भर, समृद्ध र समुन्नत छेडागाड नगरपालिका बनाउने यस बजेटको लक्ष्य तय गरेको छ ।

उद्देश्य:

- चालु आर्थिक वर्षमा ठेक्का आह्वान गरी आगामी २ वर्षभित्र नगरपालिकाको भवन निर्माण गरी दैनिक प्रशासनीक कार्य आफ्नै भवनबाट संचालन गर्ने ।
- छेडागाड नगरपालिकामा उपलब्ध भौतिक तथा प्राकृतिक श्रोत-साधन तथा मानवीय संसाधनको उचित उपयोग मार्फत् कृषि तथा पशु, खानी तथा पर्यटन क्षेत्रमा व्यवसायिक उत्पादनमा बृद्धि गरी उपलब्ध अवसरको न्यायोचित वितरण गर्दै नगरबासीहरूको जीवनस्तरमा सुधार गर्ने ।
- शिक्षा क्षेत्रमा लगानी बृद्धि गरी सक्षम र क्षमतावान नागरिक तयार गर्ने ।
- स्वास्थ्य क्षेत्रमा लगानी अभिवृद्धि गरी भरपर्दो र सुरक्षित स्वास्थ्यमा नागरिकको पहुँच अभिवृद्धि गर्ने ।
- सबै नागरिकलाई सुरक्षित र स्वस्थ रहने वातावरण सिर्जना गर्ने ।
- वडा कार्यालयहरू आफ्नै भवनहरूबाट सेवा संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- सूचना प्रविधिको प्रयोग सहित शिक्षा क्षेत्रलाई चलायमान र गतिशील बनाउँदै बालबालिकालाई गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्ने ।
- पुराना र क्रमागत दायित्व भएका आयोजनाहरूलाई निरन्तरता दिई उचित प्रतिफल दिने आयोजना संचालन गर्ने ।
- नगरपालिकाको सेवा प्रवाहमा नागरिकको पहुँच तथा अपनत्व अभिवृद्धि गर्ने ।
- पारदर्शिता र जवाफदेहिता बृद्धि गर्दै सुशासन कायम गर्ने ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आ.व. २०८०/०८१ को बजेटका अपेक्षित उपलब्धी प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

- नगरपालिकाको प्रशासकीय भवन निर्माणको कार्यको थालनी हुनेछ ।
- क्रमागत तथा अधुरा आयोजनाहरू सम्पन्न हुनेछन् ।
- कृषि क्षेत्रको उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि भई नागरिकले लाभ पाएका हुनेछन् ।
- आर्थिक तथा सामाजिक असमानता र विभेद अन्त्य गर्दै आत्मनिर्भर नगरपालिका निर्माणमा सहयोग पुग्नेछ ।

- सहज जीवनयापन र समुन्नत नगरपालिका निर्माणका लागि आवश्यकताको आधारमा भौतिक पूर्वाधारहरूको विकास हुनेछ।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम मार्फत् ४२०२ जना सूचीकृत बेरोजगारहरूले रोजगारी प्राप्त गरेका हुनेछन्।
- शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगारी र सामाजिक सुरक्षामा नागरिकको सहज पहुँच स्थापित गरी दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्ने र उनीहरूलाई प्रभावकारी रूपमा परिचालन गरिनेछ।
- जलवायु परिवर्तनद्वारा सिर्जित प्रभाव तथा असरहरूसँग जुध्नका लागि जलवायु अनुकूलन, न्यूनीकरण र समानुकूलनका योजनाहरू कार्यान्वयन मार्फत् जलवायूमैत्री नगरपालिका निर्माण हुनेछ।
- भ्रष्टाचार नियन्त्रण, जनमुखी प्रशासन र सुशासनयुक्त नगरपालिका निर्माणमा सघाउ पुग्नेछ।
- ज्येष्ठ नागरिक, महिला, बालबालिका, शारीरिक रूपमा अशक्त, दलित आदिबासी वर्ग र क्षेत्रहरूलाई प्राथमिकतामा राखी लक्षित कार्यक्रमहरू सञ्चालन मार्फत् सामाजिक संरक्षणमा टेवा पुग्नेछ।
- विभिन्न क्षेत्रका गुरुयोजनाहरू निर्माण गरी सोही अनुसार वार्षिक तथा बहुवर्षिय कार्यक्रमहरू तर्जुमा तथा कार्यान्वयन हुनेछन्।
- विद्यालयहरूको भौतिक सुधार एवं विद्यार्थीहरूको शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि भई दक्ष जनशक्ती उत्पादनमा सहयोग पुग्नेछ।

सभाध्यक्ष महोदय,

म अब यस नगरसभामा आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को बजेट तर्जुमा गर्दा अवलम्बन गरिएका प्रमुख नीति तथा आधारहरू प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु।

- नेपालको संविधान, २०७२
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
- अन्तर सरकारी वित्त हस्तान्तरण ऐन, २०७४
- चालु पन्ध्रौँ पञ्चवर्षीय योजना,
- संघीय सरकारका नीति, कार्यक्रम तथा बजेट वक्तव्य,
- प्रदेश सरकारका नीति, कार्यक्रम तथा बजेट वक्तव्य,
- छेडागाड नगरपालिकाको आवधिक योजना,
- छेडागाड नगरपालिकाको आर्थिक ऐन, २०८०
- छेडागाड नगरपालिकाको नगर प्रोफाइल,

- वस्ती तथा टोलस्तरीय भेला, वडा समिति हुदै सहभागितामूलक योजना तर्जुमा प्रक्रियाद्वारा आएका आयोजना तथा कार्यक्रमहरु।
- छेडागाड नगरपालिकाको क्षेत्रमा विद्यमान विकास सम्बन्धी अवसर तथा चुनौती र वस्तुस्थिति अवस्थाको विश्लेषण।
- विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्थाहरुले प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गर्नको लागि सहयोगी कार्यक्रमहरु।

सभा अध्यक्ष महोदय,

अब म आ.व. २०८०/०८१ को बजेटका मुख्य मुख्य कार्यक्रमहरु र सो शीर्षकमा विनियोजित बजेट प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु।

१. क्रमागत तथा अधुरा योजनाहरु

विश्वव्यापी कोरोना महामारीको हुँदाको बखत अधुरा रहेका सालमा स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माण छेनपा २ को लागि ३० लाख विनियोजन गरेको छु। त्यसैगरी हेल्भेटास नेपालसँगको साझेदारीमा संचालन भएको आ. व. मा सम्पन्न भएका तर बजेट अभावको कारण भुक्तानी हुन नसकेका राँगा खानेपानी तथा सरसफाई योजना छेनपा १० को लागि २० लाख ४१ हजार, नल्फु खानेपानी तथा सरसफाई योजना छेनपा १० को लागि २६ लाख ६० हजार, सिमाधारा खानेपानी तथा सरसफाई योजना वडा नं १३ को लागि २३ लाख ६४ हजार र काफलीगाड खानेपानी तथा सरसफाई योजनाको लागि वडा नं १३ मा १२ लाख ५७ हजार रुपैया, घिमिने रिप्का खानेपानी तथा सरसफाई योजना वडा नं २ को लागि १२ लाख ४५ हजार र टोली खानेपानी तथा सरसफाई योजना छेनपा २ को लागि १२ लाख ८३ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु।

२. स्वास्थ्य क्षेत्र:

- नगरबासीलाई सुरक्षित र स्वस्थ जीवन निर्वाहको उचित व्यवस्था मिलाइनेछ। विगत २ आर्थिक वर्ष अगाडी देखि नगर अस्पताल निर्माणको कार्य सञ्चालन भई रहेको अवस्था छ। नगर अस्पताल र स्वास्थ्य संस्थाहरुको लागि औषधी खरिद गर्नको लागि रु. ३५ लाख रकम विनियोजन गरेको छु।
- छेडागाड नगरपालिकाको भौगोलिक विकटता तथा जनताको गरिवीको अवस्थालाई मध्यनजर गरी जनताको न्यूनतम् स्वास्थ्य सेवाको उपलब्धताको लागि १ वटा एम्बुलेन्स खरिदको प्रकृया अगाडी बढीसकेको र उक्त एम्बुलेन्सलाई नगरपालिकाको माताहतमा राखी संचालन गरिनेछ।

- नगरपालिका क्षेत्रभिन्न सुत्केरी आमाहरुलाई सुत्केरी हुँदाका बखत एम्बुलेन्स प्रयोग गरेमा निशुल्क उपलब्ध गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रभिन्न रहेका अपांगता भएका बालबालिकाहरुको पहिचान गरी उनीहरुलाई राहत, उपचार तथा सहूलियत उपलब्ध गराउनको लागि **CMC** नेपालको साझेदारीमा मनोसामाजिक परामर्शकर्ता परिचालन गरिनेछ । जसको लागि रु. ५ लाख रकम विनियोजन गरिनेछ ।

३. आर्थिक विकास:

- नगरपालिकालाई कृषि उत्पादनमा क्रमशः आत्मनिर्भर बनाई गरिबी तथा भोकमरी उन्मूलन गर्न आय र रोजगारी बढाउन, कृषिको आधुनिकीकरण, विविधीकरण र व्यवसायीकरण मार्फत् कृषि उत्पादन तथा उत्पादकत्व बृद्धि गर्न **किसानसँग मेयर कार्यक्रम** अन्तर्गत किसान सुरक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ, जसको लागि गरी रु. १५ लाख विनियोजन गरेको छु । किसानलाई परामर्श र सहयोग गर्न एक वडा एक प्राविधिक जनशक्तिलाई स्वयम् सेवकको रूपमा परिचालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकोछु ।
- व्यवसायिक बाखापालन, दुग्ध विकास कार्यक्रम संचालन गरी कृषि क्षेत्रको व्यवसायिक वातावरण निर्माण गर्न नगरबासीको जीवन स्तरमा सुधार गर्नको लागि कृषि विकास उपशाखालाई रु २१ लाख, पशुपंक्षि विकास उपशाखालाई २१ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
- साना तथा घरेलु लघु उद्यमीहरुलाई प्रोत्साहन गर्दै नयाँ उद्यमी श्रृजना तथा दक्ष उद्यमीहरुलाई उपार्जनसँग आवद्ध गरी नगरपालिकाको औद्योगिक वातावरण तयार गर्नको लागि उद्यम विकास कार्यक्रमलाई रु. ७ लाख बजेट विनियोजन गरेकोछु ।
- छेडागाड नगरपालिकामा रहेका व्यापार व्यवसाय दर्ता तथा नविकरण, घरजग्गा नक्सा पास लगायतका कार्यहरुलाई अनिवार्य गरिनेछ । वनबाट प्राप्त हुने रोयल्टीबाट नगरपालिकालाई तिर्ने राजश्वलाई अनिवार्य गरिनेछ ।

सभा अध्यक्ष महोदय,

४. सामाजिक विकास

शिक्षा क्षेत्र:

- छेडागाड नगरपालिकाको खस्कदै गइरहेको शैक्षिक क्षेत्रको समग्र विकासको लागि रु. ५० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु । जसबाट शैक्षिक क्षेत्रलाई थप व्यवस्थित बनाइनेछ ।

- एकातिर आधारभूत तथा माध्यमिक तहसम्मको शिक्षा व्यवस्थापन गर्ने जम्मेवारी संविधानले स्थानीय तहलाई सुम्पेको छ भने अर्कोतिर विद्यालयहरूमा विषयगत शिक्षक दरबन्दी अभाव भई गुणस्तरीय र प्रतिस्पर्धी नागरिक निर्माण गर्न अफ्ठ्यारो पर्न गएको छ। यस्तै खालको समस्या हल गर्न माध्यमिक तथा आधारभूत विद्यालयका लागि आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन अनुदान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिएको छ । शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाइबाट शिक्षण सिकाई अनुदानमा नियुक्ति भएका प्रावि र आविका शिक्षकको पारिश्रमिकको लागि आवश्यक पर्ने बजेट विनियोजन गरेको छ ।
- स्वस्थ र स्फूर्त नागरिक तयारी गर्न बच्चालाई गर्भावस्थामा नै पोषण आवश्यक पर्छ। यसका लागि गर्भ जाँच गर्ने महिलाहरूलाई हरेक पटक एक क्यारेट अण्डा लगायतका खाद्य सामग्रीहरू वितरण गरी गर्भ अवस्थादेखि नै बच्चाको पोषणको हक सुनिश्चित गर्न बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम तर्फ संघिय सरकारको शसर्त अनुदान वापत रु. १३ लाख प्राप्त भएको छ । जसलाई नगरपालिकाको विषयगत शाखाहरूको समन्वय तथा सहजीकरणमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- महिला बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक शाखा मार्फत विनियोजन हुने गरी रु. ९ लाख रकम विनियोजन गरेको छ ।
- स्वास्थ्य तथा सरसफाई शाखा मार्फत विनियोजन हुने गरी रु. २२ लाख रकम विनियोजन गरेको छ ।
- सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जीकरण शाखा मार्फत विनियोजन हुने गरी रु. ४ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरेको छ ।
- स्वास्थ्य चौकीहरूको अधुरा भवनहरू निर्माण गर्नको लागि रु. ३० लाख रकम विनियोजन गरेको छ ।
- हेल्भेटास नेपाल र छेडागाड नगरपालिकाको साझेदारीमा संचालित खानेपानी तथा सरसफाइ योजनाहरूको भुक्तानी दायित्व वापत रु. १ करोड ८ लाख ५१ हजार र आगामी आर्थिक वर्षको थप साझेदारी गरी खानेपानी तथा सरसफाई योजनाको कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छ ।
- विभिन्न स्थानहरूको असल अभ्यासहरूको अध्ययन अवलोकन भ्रमण गरी यस नगरपालिकामा कार्यान्वयन गर्नको लागि शैक्षिक तथा अन्य उदाहरणीय असल अभ्यासहरूको अवलोकन गर्न कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधीहरूको अध्ययन अवलोकन भ्रमणमा रु. १० लाख रकम विनियोजन गरेको छ ।

- गत आर्थिक वर्षदेखि संघीय सरकारको नीति तथा कार्यक्रममा सम्बोधन भएको तर बजेट तथा कार्यक्रमले नसमेटेको विद्यालय सहायक कर्मचारीहरु र कार्यालय सहयोगीहरुको तलब भत्तालाई एकमुष्ट रु.२००० का दरले तलब भत्ता बृद्धि गरेको छु ।
- नगरपालिकाबाट संचालित बालविकास केन्द्रहरुमा कार्यरत बालविकास शिक्षिकाहरुको तलब बृद्धि गरी संघीय सरकारबाट संचालन भएका बालविकासको शिक्षिका सरहको पारिश्रमिक उपलब्ध गराउन आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

सभा अध्यक्ष महोदय,

५. भौतिक पूर्वाधार विकास

- छेडागाड नगरपालिकाबाट संचालन भएका योजनाहरुको नपुग बजेट व्यवस्थापनको लागि सरोकारवाला निकायहरुमा आवश्यक समन्वय गरी बजेटको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको केन्द्र रहने स्थान चंखिलामा प्रशासकीय भवन निर्माणको लागि रु. १ करोड ५० लाख बजेट विनियोजन गरेकोछु ।
- पूर्वाधार विकास समिति मार्फत रु. ७० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
- संघीय सरकारको साझेदारीमा सञ्चालन हुने खारा खामालेक सडक निर्माणको लागि समपुरक कोषको रुपमा रु. ५० लाख विनियोजन गरेको छु ।
- सेभ द चिल्ड्रेनसँगको साझेदारीमा आगामी आर्थिक वर्षको लागि रु १ करोड बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- प्रदेश सरकारबाट तिबातु देउली दुलपानी फाल्मा सडक निर्माण छेनपा ३ र पुरानोगाउँ गाडेसाल सडक निर्माण छेनपा १३ को लागि ४० लाख विनियोजन भएकोमा उक्त सडकको लागि नगरपालिकाको समपुरक वापतको रकम रु. ४० लाख विनियोजन गरेको छु ।
- प्रत्येक विकास निर्माणका योजनाहरुमा विनियोजन भएको रकमको १ प्रतिशत मर्मत संभार कोषमा जम्मा गर्ने र आगामी आर्थिक वर्षको लागि मर्मत संभार कोषको लागि रु. ४० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।

६. वातावरणीय विकास र दिगो विकास: विपद् व्यवस्थापनको पूर्वाधार

- विभिन्न कारणले विपदमा परेका व्यक्तिहरुको राहत तथा उद्धारको लागि आपतकालीन राहत उपलब्ध गराउन विपद व्यवस्थापन कोषमा रु. ३८ लाख १६ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- सामुदायिक वनको वार्षिक कार्ययोजना स्वीकृतिको लागि आवश्यक प्रबन्ध गरी सामुदायिक वनको वार्षिक आयको १० प्रतिशत स्थानीय तहलाई राजश्व बुझाउने व्यवस्थालाई कडाइका साथ लागु गरिनेछ ।

७. सुशासन तथा संस्थागत विकास

- प्रभावकारी सेवा प्रवाहको लागि भ्रष्टाचारमुक्त एवम् सुशासनयुक्त प्रशासन नै नागरिक मैत्री प्रशासन हुन सक्छ। जसको लागि दण्ड र पुरस्कारको व्यवस्था गरिनेछ। हामीले प्रयोग गर्दै आएको अभिलेख प्रणालीलाई वैज्ञानिक बनाउनको लागि विद्युतीय सरकारको अवधारणा लागू गरिनेछ। कुनै पनि योजना तर्जुमाको पहिलो आधार भनेको तथ्याङ्क हो। जसको लागि प्रत्येक वडाको वस्तुगत विवरण निर्माण साथै प्रत्येक वडाको विपन्नता स्तरीकरण गर्नको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु। नगरको पहिचान गराउने विभिन्न खालका राष्ट्रिय अभियानहरू (जस्तै: पूर्ण सरसफाई नगरपालिका, पूर्ण साक्षर नगरपालिका, पूर्ण खोपयुक्त नगरपालिका, बालमैत्री स्थानीय शासन नगरपालिका, वातावरणमैत्री नगरपालिका, जातीय भेदभाव र छुवाछुतमुक्त नगरपालिका, घरभित्रको धुँवामुक्त नगरपालिका आदि) सञ्चालन गरी नगरपालिकाको पहिचान स्थापित गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु।
- नगरपालिकामा रहेको न्यायिक समितिलाई सक्षम बनाउन र त्यसबाट प्रभावकारी न्याय सम्पादन गर्नको लागि रु. ६ लाख बजेटको व्यवस्था गरेको छु।
- नगरपालिकाको सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउनको लागि संगठन तथा संस्थागत विकास तर्फ रु २ करोड १२ लाख रकम विनियोजन गरेको छु। जसबाट सार्वजनिक सुनुवाई, समीक्षा गोष्ठी लगायतका विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ।

सभा अध्यक्ष महोदय,

८. युवा तथा खेलकूद:

- स्वच्छ जीवनको लागि खेलकूद भन्ने मान्यतालाई मध्यनजर गरी नियमित रूपमा स्थानीय स्तरमा खेलकूदका विभिन्न कार्यक्रमहरू समावेश गरी नगरस्तरीय खेलकूद प्रतियोगिता आयोजना गर्न रु. १० लाख रकम विनियोजन गरेको छु।
- यूवाहरूलाई घरेलु उद्यम तर्फ तथा व्यवसायिक उत्पादनसँग जोडेर उनीहरूको जीविकोपार्जनलाई सहज बनाउन घरेलु उद्यम विकास कार्यक्रममा आवश्यक बजेटको विनियोजन गरेको छु।

९. महिला तथा बालबालिकातर्फ:

- महिला, दलित, शारीरिक अशक्त, जेष्ठ नागरिक र बालमैत्री कार्यक्रमहरू सञ्चालनको लागि लक्षित वर्ग कार्यक्रमको लागि रु. १० लाख विनियोजन गरेको छु।
- "महिला तथा बालबालिकासँग उपमेयर" कार्यक्रम मार्फत् महिलाहरूको क्षमता विकास गरी आत्मनिर्भर बनाउन र बालबालिकाहरूको संरक्षणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न रु. १५ लाख विनियोजन गरेको छु।

सभाअध्यक्ष महोदय,

१०. संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन

- कर्मचारीहरूको पारिश्रमिक, जनप्रतिनिधिहरूको सुविधा लगाएत कर्मचारीहरूको वृत्ति विकास गर्न विभिन्न कार्यक्रमहरू तर्जुमाको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु। साथै क्षमता विकासका लागि विभिन्न किसिमका क्षमता अभिवृद्धि हुने खालका कार्यक्रमहरू संचालन लगाएतको संस्थागत विकास र सेवा प्रवाहको प्रबन्ध मिलाउनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।
- यस छेडागाड नगरपालिकाका १३ वटै वडाहरूमा क्षेत्रफल, जनसंख्या, नगरपालिकाको केन्द्र देखिको भौगोलिक दूरी, राजस्व संकलन क्षमता र पूर्वाधार विकासको अवस्था, भारत लागत, गरिबी तथा मानव विकास सूचकाङ्कको आधारमा वडाबाटै योजना छनौट गरी तपसिल बमोजिम कार्यान्वयन गर्नको लागि रु. १ करोड ५० लाख रकम विनियोजन गरेको छु।

तपसिल

वडा नं.	विनियोजन भएको बजेट	कैफियत
१	१३,२८,२५४।	
२	११,९,०१५७।	
३	१२,४७,७०१।	
४	८,४८,६९८।	
५	९,६५,२७६।	
६	१२,८७,१०८।	
७	६,६५,४९८।	
८	११,९७,९८७।	
९	९,७१,२६६।	
१०	१३,४२,७२८।	
११	१२,३३,५३५।	
१२	१४,६३,९५८।	
१३	११,८१,६००।	
जम्मा	१ करोड ४९ लाख २३ हजार ७ सय २२	

सभा अध्यक्ष महोदय,

संघ र प्रदेशबाट प्राप्त वित्तीय समानिकरण, राजश्व बाडफाँड, विशेष अनुदान, समपुरक अनुदान र नगरपालिकाको आन्तरिक श्रोतबाट प्राप्त बजेट मध्य पुँजीगत तर्फ रु १३ करोड ४५ लाख ८८ हजार रहेको छ भने चालु तर्फ रु. १३ करोड ४ लाख ८७ हजार ७ सय ८७ रहेको छ। साथै शसर्त अनुदानको खर्च शर्त अनुसार नै हुनेछ।

सभा अध्यक्ष मोहोदय,

अब म आगामी आ.व. ०८०/०८१ को लागि माथि प्रस्तावित खर्च व्यहोरिने स्रोतहरु प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु।

शिर्षक	अनुमानित आय	कैफियत
संघीय सरकार		
वित्तीय समानीकरण अनुदान	११ करोड ५ लाख	
संघीय सरकार शसर्त	३८ करोड ४८ लाख	
विशेष अनुदान	१ करोड ३० लाख	
समपुरक	५० लाख	
संघिय सरकार राजश्व बाँडफाँड	१२ करोड ७० लाख ३५ हजार	
जम्मा	६४ करोड ३ लाख ३५ हजार	
प्रदेश सरकार		
समानीकरण अनुदान	१ करोड २५ लाख ८८ हजार	
शसर्त अनुदान	७ करोड २७ लाख	
विशेष अनुदान	६० लाख	
समपुरक	१ करोड	
प्रदेश सरकार राजश्व	९ लाख ५२ हजार ७ सय ३८	
जम्मा	१० करोड २२ लाख ४० हजार ७ सय ३८	
आन्तरिक श्रोत	६५ लाख	
अ ल्या	७५ लाख	

जम्मा	१ करोड ४० लाख	
कूल जम्मा	७५ करोड ६५ लाख ७५ हजार ७ सय ३८	

सभा अध्यक्षज्यू

कुनै पनि योजनाको दस्तावेज तयार गर्नु आफैमा महत्वपूर्ण र कठिन कार्य हो । बस्ती तथा टोलहरूबाट योजना छनौट हुँदै नगरसभा सम्म आएको हुनाले पक्कै पनि लाग्छ यसपटक छनौट भएका योजनाहरूबाट छेडागाडबासीहरूले प्रत्यक्ष रूपमा लाभ लिनेछन् । यसैगरी एउटै ढोकाबाट कार्यान्वयन गर्ने परिपाटीको विकास गर्न विभिन्न विषयगत निकायहरू र दातृ निकायहरूबाट आगामी आर्थिक वर्षमा कार्यान्वयन गरिने वार्षिक विकास कार्यक्रमहरूलाई पनि वार्षिक योजना पुस्तिकामा समावेश गरी प्रकाशन गरिनेछ । सीमित श्रोत साधन तथा अधिक जनचाहाना र मागको विचबाट तर्जुमा गरिएको यस छेडागाड नगरपालिकाको वार्षिक विकास योजनाको कार्यान्वयन अझ चुनौतीपूर्ण हुने महसुस गरेको छु । सम्बद्ध सबै पक्षको सार्थक सहयोगबाट तयार भएको यो बजेट तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनमा समेत यहाँहरूको महत्वपूर्ण भूमिका रहने छ भन्ने विश्वास लिएको छु । यस अवसरमा छेडागाड नगरपालिकाको समग्र पक्षको विकासमा प्रभावकारी भूमिका खेल्ने राजनीतिक दल, विषयगत निकायहरू, विभिन्न दातृ निकायहरू लगायत सम्बन्धित सबैमा नगरपालिकाको तर्फबाट हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दै आगामी दिनहरूमा समेत यथोचित सहयोग र सद्भावको अपेक्षा गरेको छु ।

अन्तमा,

हाम्रो निमन्त्रणालाई हार्दिकता पूर्वक स्वीकार गरी पाल्नुहुने यस सभामा उपस्थित अतिथि महानुभावहरू लगायत योजना तर्जुमाको प्रारम्भिक चरणदेखि बजेट सार्वजनिक गर्दा सम्मका हरेक क्रियाकलापमा प्रत्यक्ष वा परोक्ष संलग्न रही सहयोग पुर्याउनुहुने नगरपालिकाका सम्पूर्ण वडाका वडाअध्यक्षज्यूहरू, कार्यपालिकाका सदस्य, वडा सदस्य, पत्रकार मित्रहरू, नागरिक समाज लगायत सम्पूर्ण महानुभावहरूप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु । त्यसै गरी नगर सभा तयारीको प्रारम्भिक चरणदेखि अहोरात्र खट्ने राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । नगरपालिकाले लिएको लक्ष्य प्राप्त गर्न स्वीकृत कार्यक्रम तथा बजेट समयमै सञ्चालन तथा सम्पन्न गरी प्रतिफल प्राप्तिमा लागि यहाँहरू सहित सम्पूर्ण नगरपालिकाबासीहरूको समान तथा सक्रिय सहभागिता र सहयोग रहनेछ भन्ने पूर्ण विश्वास लिएको छु ।

धन्यवाद !